

แนวทางปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

หน่วยงาน : กระทรวงสาธารณสุข

ผู้จัดทำ : ศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทสรุปผู้บริหาร	๑
ส่วนที่ ๒ แนวคิดของการปฏิบัติการ	๔
๑) พันธกิจและเป้าหมาย	
๒) ขอบเขตแนวทางปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน	
๓) ข้อกำหนดของการวางแผน	
ส่วนที่ ๓ โครงสร้างบัญชาการและมาตรการสำคัญ	๖
๑) โครงสร้างบัญชาการ	
๒) มาตรการสำคัญ	
ส่วนที่ ๔ มาตรการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๙
ส่วนที่ ๕ ภาคผนวก เอกสารแนวทางต่างๆ	๑๔

ส่วนที่ ๑

บทสรุปผู้บริหาร

๑. ความสำคัญ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีการระบาดในวงกว้างในสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นมา โดยเริ่มจากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ จนถึงปัจจุบันทำให้พบผู้ป่วยยืนยันมากกว่า ๗๐,๐๐๐ ราย และเสียชีวิตมากกว่า ๒,๐๐๐ ราย การติดต่อผ่านทางไอ จาม สัมผัสโดยตรงกับสารคัดหลั่งของของคณและสัตว์ที่อาจเป็นแหล่งรังโรค ปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนป้องกัน ส่วนการรักษาจำเพาะยังคงอยู่ในระหว่างการศึกษาวิจัย

ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๒ – ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มีรายงานผู้ป่วยยืนยันจาก ๒๗ ประเทศทั่วโลก และมีประเทศที่มีการแพร่ระบาดต่อเนื่องภายในประเทศแล้วในปัจจุบัน ได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ มีรายงานผู้เสียชีวิตนอกประเทศจีน ได้แก่ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส และฟิลิปปินส์

องค์การอนามัยโลกได้ประเมินสถานการณ์ และเห็นว่าการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วจนน่ากังวล ในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓ องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) และแนะนำทุกประเทศให้เร่งรัดการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค

การประเมินความเสี่ยง และคาดการณ์สถานการณ์การระบาดในประเทศไทย

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มแพร่เข้าสู่ประเทศไทยตั้งแต่ต้นเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยผู้เดินทางท่องเที่ยวชาวจีน จากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน พร้อมกับมีการแพร่เชื้ออย่างรวดเร็วไปยังประเทศต่างในทกภูมิภาคผ่านผู้เดินทางจากประเทศจีน ในปัจจุบันประเทศต่างๆกำลังดำเนินความพยายามอย่างเต็มที่ เพื่อเฝ้าระวังป้องกันการนำเชื้อเข้าจากต่างประเทศ และควบคุมการระบาดในประเทศ อย่างไรก็ตาม การระบาดของเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 ยังมีแนวโน้มจะขยายตัวไปทั่วโลก ในลักษณะการระบาดใหญ่ (Pandemic)

ตั้งแต่เดือนมกราคม – ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ประเทศไทย มีรายงานผู้ป่วยยืนยันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แล้ว ๓๕ ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต โดยกว่าร้อยละ ๘๐ เป็นผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ พบผู้ติดเชื้อในประเทศไทยในกลุ่มอาชีพเสี่ยงสูงที่จะสัมผัสกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากพื้นที่ระบาดและผู้ป่วย ได้แก่ พนักงานขับรถ มัคคุเทศก์ พนักงานขายของตามสถานที่ที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก และบุคลากรทางการแพทย์

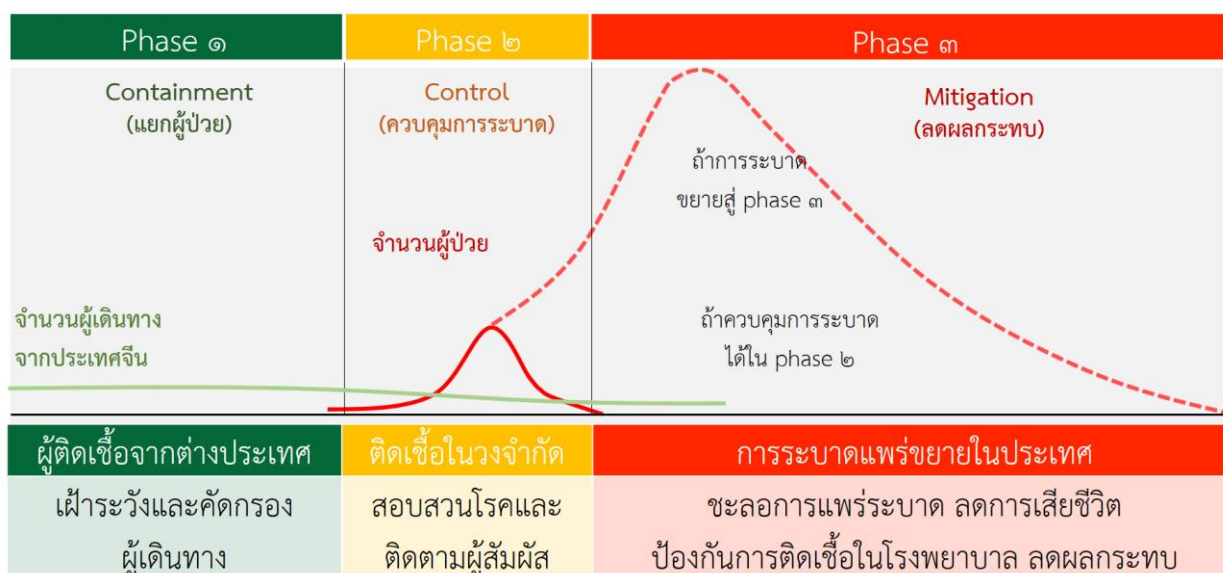
สถานการณ์การติดเชื้อและการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย คาดการณ์ได้ว่า จะดำเนินไปเป็น ๓ ระยะ ได้แก่

ระยะที่ ๑ : พบผู้ป่วยเดินทางมาจากประเทศที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป้าหมายการควบคุมโรคคือ ป้องกันการแพร่เชื้อในประเทศ มาตรการตอบโต้หลักคือการคัดกรองและเฝ้าระวังโรคในผู้เดินทางจากต่างประเทศ และควบคุมโรคไม่ให้แพร่กระจาย โดยดูแลรักษาผู้ป่วยในห้องแยกโรคในโรงพยาบาล หากค้นหาและควบคุมผู้ติดเชื้อได้ทั้งหมด ก็จะไม่มีการระบาดในประเทศ แต่ถ้ามีการแพร่เชื้อจากผู้เดินทางจากต่างประเทศสู่ประชาชนไทย สถานการณ์จะขยายสู่ระยะที่ ๒

ระยะที่ ๒: พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในประเทศ และมีการระบาดในวงจำกัด เป้าหมายคือ การควบคุมโรคให้อยู่ในวงจำกัด มาตรการตอบโต้หลัก คือควบคุมและชะลอการระบาด โดยการเฝ้าระวังค้นหาผู้ป่วยอย่างถี่ถ้วน ดูแลรักษาผู้ป่วยพร้อมควบคุมการติดเชื้อในสถานพยาบาล ติดตามเฝ้าระวังโรคในผู้ที่สัมผัสกับผู้ป่วย และสื่อสารแนะนำให้ประชาชนทั่วไปป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด หากดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การระบาดก็จะชะลอตัวและยุติลง แต่ถ้าควบคุมการแพร่เชื้อได้ไม่ดีพอ การระบาดก็จะขยายตัวสู่ระยะที่ ๓

ระยะที่ ๓: พบการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในวงกว้าง ในประเทศไทย เป้าหมายของการควบคุมโรค คือการบรรเทาความเสียหายและผลกระทบ มาตรการตอบโต้หลัก คือการดูแลรักษาผู้ป่วยเพื่อให้มีผู้เสียชีวิตน้อยที่สุด และสื่อสารแนะนำให้ประชาชนป้องกันตนเองให้กว้างขวางที่สุด ดังแผนภูมิแสดงการคาดการณ์ระยะของการระบาดในรูปที่ ๑

รูปที่ ๑ แสดงการคาดการณ์ระยะการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย

๒. พันธกิจ และ เป้าหมาย

๒.๑. พันธกิจ

หน่วยงานทางด้านสาธารณสุข มีบทบาทหน้าที่ในการลดผลกระทบทางด้านสุขภาพ ปกป้องบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข และประคองกิจการของหน่วยงานให้สามารถดำเนินการกิจที่สำคัญในภาวะฉุกเฉินได้อย่างต่อเนื่อง หรือเรียกคืนการดำเนินงานให้กลับสู่ภาวะปกติในเวลาที่เหมาะสม ลดความตื่นตระหนก และสร้างความเชื่อมั่นในระบบสาธารณสุขของประเทศไทย

๒.๒. เป้าหมาย

- ๑) เพื่อลดโอกาสการแพร่เชื้อเข้าสู่ประเทศไทย
- ๒) ทุกคนในประเทศไทยต้องปลอดภัยจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
- ๓) ลดผลกระทบทางสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และเพิ่มความมั่นคงของประเทศ

๓. ขอบเขตของแนวทางปฏิบัติการ

โรคระบาดที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นวงกว้างในสังคมใด ๆ ย่อมก่อให้เกิดความสูญเสียขึ้นหลายด้าน ทั้งด้านชีวิตและสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านความมั่นคง ทุกด้านสามารถตรวจวัดได้ทั้งในระดับปัจเจกระดับสังคมประเทศชาติ ตลอดจนระดับนานาชาติ ความสูญเสียเหล่านี้จะมากหรือน้อยขึ้นกับความสามารถโดยรวมของสังคมนั้น ๆ ที่จะช่วยกันทำให้โรคนั้นสงบลงได้เร็วเพียงใด

ในการต่อสู้กับภาวะโรคระบาดจึงจำเป็นต้องมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทสังคมและสถานการณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของสังคมให้มาร่วมกันจัดการให้โรคนั้นอยู่ในวงจำกัดและสงบลงได้โดยเร็ว ยิ่งกว่านั้น ผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ตามแนวทางปฏิบัติการก็คือสมาชิกจากทุกหน่วยของสังคมที่เกิดโรคนั้นเอง โดยใช้ความถนัดและความรู้ความชำนาญของตนมาร่วมกันปฏิบัติตามแนวทางอย่างมีบูรณาการทุกภาคีและเป็นเอกภาพ

เอกสารฉบับนี้ จึงเป็นการนำเสนอแนวทางปฏิบัติเพื่อตอบโต้ภาวะฉุกเฉินกรณีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย สำหรับให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ไม่ว่าจะอยู่ในหรืออยู่นอกภาคส่วนสาธารณสุข (Health Sector) และไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (Ministry of Public Health) ได้รับทราบตรงกัน และนำแนวทางนี้ไปใช้จัดทำแผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่เพื่อร่วมกันต่อสู้กับภาวะโรคระบาดดังกล่าวอย่างมีเอกภาพ

แนวทางปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินนี้สรุปได้เป็นมาตรการสำคัญ ๖ ด้าน (๖ C) ดังนี้

- ๑) การคัดกรองและเฝ้าระวังผู้ป่วยที่ด่าน สถานพยาบาล และชุมชน (Capture)
- ๒) การดูแลรักษาผู้ป่วยและป้องกันการติดเชื้อ (Case management and infection control)
- ๓) การติดตามผู้สัมผัสโรค (Contact tracing)
- ๔) การสื่อสารความเสี่ยง (Communication)
- ๕) การใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมาย (Community intervention and Law enforcement)
- ๖) การประสานงานและจัดการข้อมูล (Coordinating and Joint Information Center)

๔. กลุ่มเป้าหมาย

๔.๑ หน่วยงานทางการแพทย์และสาธารณสุขในภาครัฐและเอกชน ทั้งที่อยู่และไม่ได้อยู่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

๔.๒ หน่วยงานอื่นที่มีใช้หน่วยงานทางการแพทย์และสาธารณสุข แต่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน เพื่อลดการป่วยการตายและผลกระทบอื่น ๆ จากโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019

ส่วนที่ ๒

แนวคิดของปฏิบัติการ

๑. พันธกิจ และ เป้าหมาย

๑.๑. พันธกิจ

หน่วยงานทางด้านสาธารณสุขมีบทบาทหน้าที่ในการลดผลกระทบทางด้านสุขภาพ ปกป้องบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข และประคองกิจการของหน่วยงานให้สามารถดำเนินภารกิจที่สำคัญในภาวะฉุกเฉินได้อย่างต่อเนื่อง หรือเรียกคืนการดำเนินงานให้กลับสู่ภาวะปกติในเวลาที่เหมาะสม ลดความตื่นตระหนก และสร้างความเชื่อมั่นในระบบสาธารณสุขของประเทศไทย

๑.๒. เป้าหมาย

- ๑) เพื่อลดโอกาสการแพร่เชื้อเข้าสู่ประเทศไทย
- ๒) ทุกคนในประเทศไทยต้องปลอดภัยจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
- ๓) ลดผลกระทบทางสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และเพิ่มความมั่นคงของประเทศ

๒. ขอบเขตของแนวทางปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน

โรคระบาดที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นวงกว้างในสังคมใด ๆ ย่อมก่อให้เกิดความสูญเสียขึ้นหลายด้าน ทั้งด้านชีวิตและสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านความมั่นคง ทุกด้านสามารถตรวจวัดได้ทั้งในระดับปัจเจก ระดับสังคมประเทศชาติ ตลอดจนระดับนานาชาติ ความสูญเสียเหล่านี้จะมากหรือน้อยขึ้นกับความสามารถโดยรวมของสังคมนั้น ๆ ว่าจะช่วยกันทำให้โรคระบาดนั้นสงบลงได้เร็วเพียงใด

ในการต่อสู้กับภาวะโรคระบาดจึงจำเป็นต้องมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง สอดคล้องเหมาะสมกับบริบท สังคมและสถานการณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของสังคมให้มาร่วมกันจัดการให้โรคระบาดนั้นอยู่ในวงจำกัดและสงบลงได้โดยเร็ว ยิ่งกว่านั้น ผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ตามแนวทางปฏิบัติ ก็คือสมาชิกจากทุกหน่วยของสังคมที่เกิดโรคระบาดนั่นเอง โดยใช้ความถนัดและความรู้ความชำนาญของตนมาร่วมกันปฏิบัติตามแนวทางอย่างมีบูรณาการพหุภาคีและเป็นเอกภาพ

เอกสารฉบับนี้ จึงเป็นการนำเสนอแนวทางปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินกรณีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย สำหรับให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ไม่ว่าจะอยู่ในหรืออยู่นอกภาคส่วนสาธารณสุข (Health Sector) และไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (Ministry of Public Health) ได้รับทราบตรงกัน และนำแนวทางนี้ไปใช้จัดทำแผนปฏิบัติการเฉพาะพื้นที่ เพื่อร่วมกันต่อสู้กับภาวะโรคระบาดดังกล่าวอย่างมีเอกภาพ

แนวทางปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินนี้ สรุปได้เป็นมาตรการสำคัญ ๖ ด้าน (๖C) ดังนี้

- ๑) การคัดกรองและเฝ้าระวังผู้ป่วยที่ด่าน สถานพยาบาล และชุมชน (Capture)
- ๒) การดูแลรักษาผู้ป่วยและป้องกันการติดเชื้อ (Case management and infection control)
- ๓) การติดตามผู้สัมผัสโรคและควบคุมการระบาดในชุมชน (Contact tracing and containment)

- ๔) การสื่อสารความเสี่ยง (Communication)
- ๕) การใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมาย (Community intervention and Law enforcement)
- ๖) การประสานงานและจัดการข้อมูล (Coordinating and Joint Information Center)

๓. ข้อกำหนดการวางแนวทาง

การดำเนินงานของภาคส่วนสาธารณสุข (Health sector) และของประเทศไทยในภาพรวม สอดคล้องกับกฎอนามัยระหว่างประเทศ (International Health Regulation 2005: IHR) ที่ประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภัยคุกคามระหว่างประเทศ โดยมีการบูรณาการทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน ภายใต้กลไกการขับเคลื่อนหลักของภาครัฐ ได้แก่

- ศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (Prime Minister Operation Center : PMOC) นายกรัฐมนตรี เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์
- คณะกรรมการโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน
- คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน
- คณะกรรมการโรคติดต่อระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน
- ศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน กระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์
- ศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค ผู้อำนวยการสำนักโรคติดต่อทั่วไป เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์

การดำเนินงานตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน จำเป็นต้องมีการจัดทำแนวทางและแผนปฏิบัติการ เพื่อให้สอดคล้องกับกลไกดังกล่าวข้างต้น ทั้งในระดับประเทศ ระดับเขตสุขภาพ และระดับจังหวัด เป็นอย่างน้อย เพื่อให้มีการติดตามสถานการณ์ เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างเหมาะสม โดยมีการระดมและกระจายทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งประสานงาน จัดการข้อมูลและสื่อสารความเสี่ยงแก่สาธารณะให้ทันต่อการระบาดของโรค เพื่อลดความเสียหายและผลกระทบให้เหลือน้อยที่สุด โดยกำหนดให้มีระยะของการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินตามฉกทศน์ของการระบาดในระยะต่างๆ ดังนี้

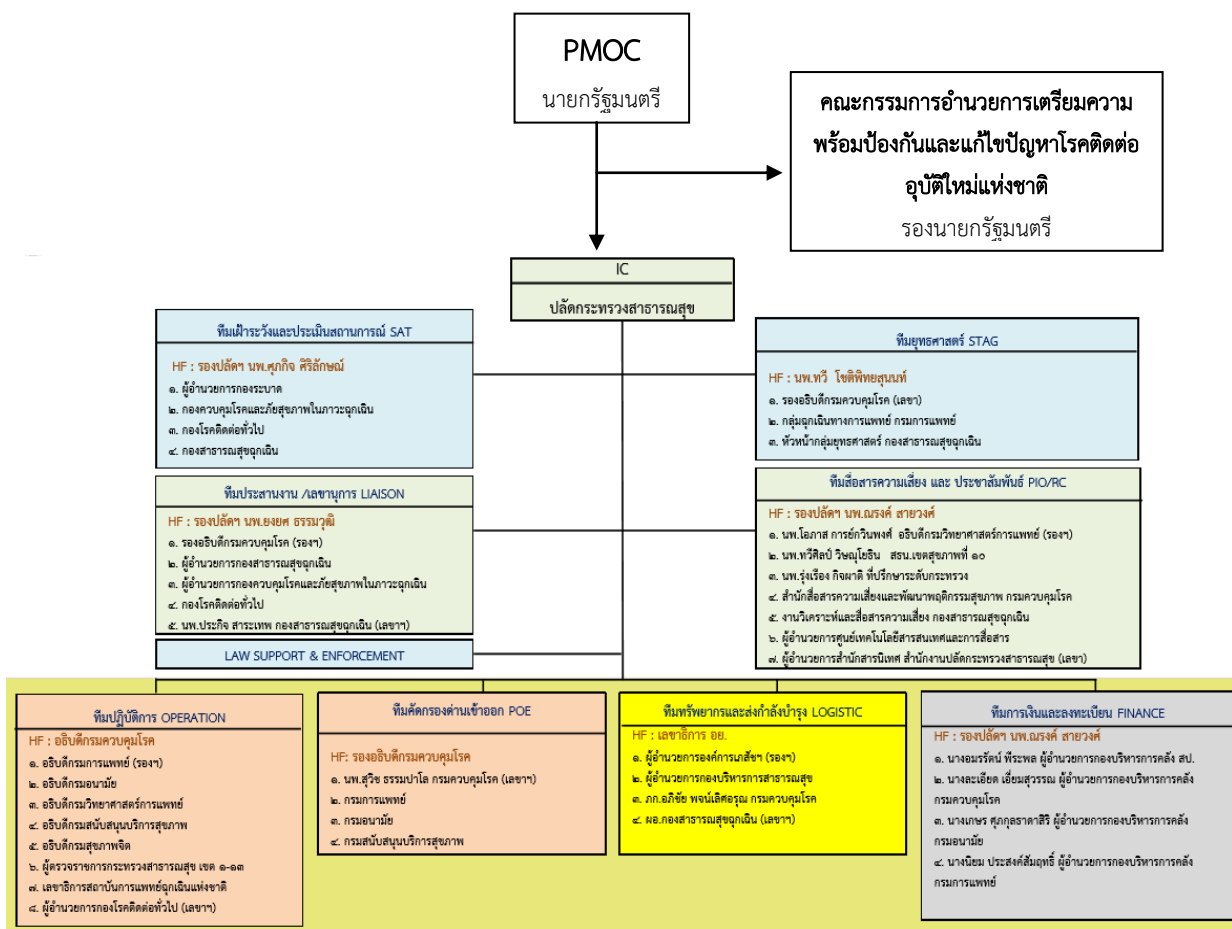
ระยะที่ ๑: Imported cases	พบผู้ป่วยเดินทางมาจากประเทศที่มีการระบาดของโรค
ระยะที่ ๒: Limited local transmission	พบผู้ป่วยภายในประเทศ และมีการระบาดในวงจำกัด (ปัจจุบันอยู่ในระยะนี้)
ระยะที่ ๓: widespread local transmission	พบการระบาดของโรคในวงกว้าง ในประเทศไทย

ส่วนที่ ๓

โครงสร้างการบัญชาการ และ มาตรการสำคัญ

๑. โครงสร้างการบัญชาการ

ระดับของการปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ขณะนี้เป็นระดับกระทรวงสาธารณสุข และเชื่อมโยงกับศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (Prime Minister Operation Center : PMOC) โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ ตามโครงสร้างระบบบัญชาการเหตุการณ์ผ่านศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน (EOC) ของกระทรวงสาธารณสุข ดังนี้

ดังนั้น ในขณะนี้ การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกกระทรวงสาธารณสุขภายใต้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ถือเป็นปฏิบัติโดยกองสาธารณสุขฉุกเฉิน กระทรวงสาธารณสุข และกองควบคุมโรคและภัยสุขภาพในภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค เป็นผู้ประสานงาน (Liaison)

ในอนาคตเมื่อสถานการณ์โรคระบาดมีการเปลี่ยนแปลงไป โครงสร้างการบัญชาการเหตุการณ์อาจแตกต่างกันไปจากนี้

๒. มาตรการสำคัญ

มาตรการสำคัญในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน แบ่งตามกลยุทธ์ ๖C ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ กลยุทธ์และมาตรการสำคัญในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินกรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กลยุทธ์และมาตรการ	ระยะ ๑	ระยะ ๒	ระยะ ๓
๑. การคัดกรองและเฝ้าระวังผู้ป่วยที่ด่าน สถานพยาบาล และชุมชน (Capture)			
๑) คัดกรองที่ช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศ	/	/	
๒) คัดกรองที่โรงพยาบาลแบบ ARI clinic (One stop service)	/	/	/
๓) เฝ้าระวังเชิงรุกในชุมชน ในคนไทยที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการรับเชื้อ ได้แก่ ผู้ประกอบการทัวร์ โรงแรม สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่ทำงาน และสถานศึกษาที่มีผู้เดินทางมาจากพื้นที่ระบาดจำนวนมาก		/	
๔) เฝ้าระวังและสอบสวนเหตุการณ์ระบาดของอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ในชุมชน		/	/
๕) เฝ้าระวังการป่วยในบุคลากรสาธารณสุขและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	/	/	/
๒. การดูแลรักษาผู้ป่วยและป้องกันการติดเชื้อ (Case management and infection control)			
๒.๑. การดูแลรักษาผู้ป่วย			
๑) เตรียมพื้นที่รองรับผู้ป่วยในสถานพยาบาล ได้แก่ จุดคัดกรองที่ รพ., ห้องแยกโรค, Cohort ward, ICU/RCU แยกเฉพาะ	/	/	/
๒) ทุกโรงพยาบาลซ้อม flow การคัดกรองและดูแลผู้ป่วยแบบ ARI clinic (One stop service) และการส่งต่อผู้ป่วย		/	/
๓) เตรียมโรงพยาบาลขนาดใหญ่เพื่อรองรับผู้ป่วยจำนวนมาก เช่น กำหนดให้มีโรงพยาบาลดูแลรักษาผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เฉพาะ		/	/
๔) กำหนดพื้นที่ และจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ดูแลรักษาผู้ป่วย เพื่อรองรับผู้ป่วยจำนวนมากเกินกว่าศักยภาพของโรงพยาบาล		/	/
๕) เตรียมห้องปฏิบัติการวินิจฉัยยืนยันให้เพียงพอทุกจังหวัด ทั้งในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มหาวิทยาลัย กระทรวงอื่นๆ ที่มีศักยภาพ และภาคเอกชน		/	/
๖) ประเมินการ และจัดหาเวชภัณฑ์ในการดูแลผู้ป่วยให้เพียงพอ เช่น ห้องแยกโรคความดันลบ เครื่องช่วยหายใจ ยาต้านไวรัส และบริหารจัดการเวชภัณฑ์ระหว่างหน่วยงานเพื่อให้มีการกระจายอย่างเหมาะสม		/	/

กลยุทธ์และมาตรการ	ระยะ ๑	ระยะ ๒	ระยะ ๓
๒.๔. การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ			
๗) จัดระบบป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในสถานพยาบาล	/	/	/
๘) ประเมินการ และจัดหาอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อ ให้เพียงพอในทุกจังหวัด	/	/	/
๓. การติดตามผู้สัมผัสโรคและควบคุมการระบาดในชุมชน (Contact tracing and containment)			
๑) ติดตามผู้สัมผัสเสี่ยงสูงของผู้ป่วยยืนยันทุกรายเพื่อคัดกรองอาการและตรวจหาการติดเชื้อ	/	/	
๒) ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในพื้นที่ที่พบการระบาดเป็นกลุ่มก้อนและพิจารณาจัดโซนนิ่งเพื่อแยกโรคในพื้นที่ที่จัดไว้ หรือ home quarantine		/	/
๓) ส่งเสริมมาตรการ Home isolation เพื่อลดความแออัดของโรงพยาบาล			/
๔) ให้ผู้ที่มีอาการทางเดินหายใจหยุดงาน หยุดเรียน โดยมีมาตรการชดเชยที่เหมาะสม			/
๕) กำหนดมาตรการให้ทำงานที่บ้าน			/
๖) ส่งเสริมการป้องกันโรคในระดับสาธารณะ (Social distancing) โดยให้เลื่อนหรืองดการจัดชุมนุมขนาดใหญ่ที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค		/	/
๗) การปิดสถานที่ที่เกิดการระบาดและควบคุมการระบาดในสถานที่ที่มีคนจำนวนมาก เช่น โรงเรียน เรือลำ ค่ายทหาร		/	/
๘) การพิจารณาประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติเพื่อควบคุมการระบาดในชุมชน			/
๔. การสื่อสารความเสี่ยง (Communication)			
๑) การจัดทำและเผยแพร่สถานการณ์การระบาดในต่างประเทศและในประเทศไทย ตามช่องทางการสื่อสารต่างๆ เพื่อให้ประชาชนรับทราบความเสี่ยงและลดความตระหนก	/	/	/
๒) การสื่อสารสถานการณ์และมาตรการในพื้นที่ที่เกิดการระบาด		/	/
๓) การรณรงค์เพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อ		/	/
๕. การใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมาย (Community intervention and Law enforcement)			
๑) การชี้แจงมาตรการทางกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้เพื่อควบคุมการระบาด		/	/
๒) รณรงค์ หรือ บังคับใช้หน้ากากอนามัย ๑๐๐% ในพื้นที่ระบาด และในกิจกรรมชุมนุม		/	/
๓) ประสาน อปท. บังคับใช้เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นตามความจำเป็น		/	/
๔) ประสาน ปก. และผู้ว่าราชการจังหวัดในประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีเกิดการระบาดในวงกว้าง			/
๖. การประสานงานและจัดการข้อมูล (Coordinating and Joint Information Center)			
๑) จัดตั้งศูนย์ประสานงานและติดตามข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ		/	/

กลยุทธ์และมาตรการ	ระยะ ๑	ระยะ ๒	ระยะ ๓
๒) ประสานข้อมูลกับหน่วยงานภายในจังหวัด และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อติดตามสถานการณ์ ข้อสั่งการ และวิเคราะห์ความเสี่ยง		/	/
๓) รายงานการประเมินสถานการณ์ ผลการดำเนินงานของทีมปฏิบัติการ และทีมสนับสนุน วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และให้ข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการโรคติดต่อระดับจังหวัดเพื่อการตัดสินใจ ทุกเดือน		/	/

ส่วนที่ ๔

มาตรการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ระดับจังหวัด)

หน่วยงานเครือข่ายทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งที่เป็นและไม่ใช่หน่วยงานทางการแพทย์และสาธารณสุข อาจได้รับการร้องขอจากหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักให้ร่วมปฏิบัติการ หรือช่วยสนับสนุนภารกิจบางส่วนตามมาตรการสำคัญที่กำหนดไว้ตามความเหมาะสม ดังได้ระบุไว้ตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ มาตรการตามกลยุทธ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด

กลยุทธ์และมาตรการ	หน่วยงานด้านสาธารณสุข	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	คู่มือ/แนวทาง
๑. การคัดกรองและเฝ้าระวังผู้ป่วยที่ด่าน สถานพยาบาล และชุมชน (Capture)			
๑) คัดกรองที่ช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศ	ด่านควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	การทำอากาศยาน ตรวจคนเข้าเมือง	แนวทางการเฝ้าระวัง และสอบสวนโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
๒) คัดกรองที่โรงพยาบาลแบบ ARI clinic (One stop service)	สถานพยาบาลทุกระดับ	สถานพยาบาลเอกชน	
๓) เฝ้าระวังเชิงรุกในชุมชน ในคนไทยที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการรับเชื้อ ได้แก่ ผู้ประกอบการทัวร์ โรงแรม สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่ทำงานที่มีผู้เดินทางมาจากพื้นที่ระบาดจำนวนมาก	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและ อำเภอ หน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อ	สำนักงานการท่องเที่ยวและ กีฬา สมาคมผู้ประกอบการที่ เกี่ยวข้อง	
๔) เฝ้าระวังและสอบสวนเหตุการณ์ระบาดของอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ใน ชุมชน	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและ อำเภอ หน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อ อสม.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
๕) เฝ้าระวังการป่วยในบุคลากรสาธารณสุขและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	สถานพยาบาลทุกระดับ	สถานพยาบาลเอกชน	

กลยุทธ์และมาตรการ	หน่วยงานด้านสาธารณสุข	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	คู่มือ/แนวทาง
๒. การดูแลรักษาผู้ป่วยและป้องกันการติดเชื้อ (Case management and infection control)			
๒.๑. การดูแลรักษาผู้ป่วย			
๑) เตรียมพื้นที่รองรับผู้ป่วยในสถานพยาบาล ได้แก่ จุดคัดกรองที่ รพ., ห้องแยกโรค, Cohort ward, ICU/RCU แยกเฉพาะ	สถานพยาบาลทุกระดับ ทุกสังกัด	สถานพยาบาลเอกชน	แนวทางการจัดระบบ บริการของ โรงพยาบาล กรณีมี การระบาดของเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 ในวงกว้าง
๒) ทุกโรงพยาบาลซ่อม flow การคัดกรองและดูแลผู้ป่วย ARI clinic (One stop service) และการส่งต่อผู้ป่วย	สถานพยาบาลทุกระดับ ทุกสังกัด	สถานพยาบาลเอกชน	
๓) เตรียมโรงพยาบาลขนาดใหญ่เพื่อรองรับผู้ป่วยจำนวนมาก เช่น กำหนดให้มีโรงพยาบาลดูแลรักษาผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เฉพาะ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร และ สถานพยาบาลทุกระดับ ทุกสังกัด	สถานพยาบาลเอกชน	
๔) กำหนดพื้นที่ และจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ดูแลรักษาผู้ป่วย เพื่อรองรับผู้ป่วยจำนวนมากเกินกว่าศักยภาพของโรงพยาบาล เช่น โรงพยาบาลสนาม	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร	สำนักงานจังหวัด ค้ายทหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร	
๕) เตรียมห้องปฏิบัติการวินิจฉัยยืนยันให้เพียงพอทุกจังหวัด ทั้งในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข มหาวิทยาลัย กระทรวงอื่นๆ ที่มีศักยภาพ และภาคเอกชน	โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาล ทั่วไป โรงพยาบาลในสังกัดอื่นๆ ที่มี ศักยภาพ	-	
๖) ประเมินการ และจัดหาเวชภัณฑ์ในการดูแลผู้ป่วยให้เพียงพอ เช่น ห้องแยกโรคความดันลบ เครื่องช่วยหายใจ ยาต้านไวรัส และบริหารจัดการเวชภัณฑ์ระหว่างหน่วยงานเพื่อให้มีการกระจายอย่างเหมาะสม	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร และสถานพยาบาลทุกระดับ	สำนักงานพาณิชย์	-

กลยุทธ์และมาตรการ	หน่วยงานด้านสาธารณสุข	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	คู่มือ/แนวทาง
	ทุกสังกัด		
๒.๔. การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ			
๗) จัดระบบป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในสถานพยาบาล	สถานพยาบาลทุกระดับ ทุกสังกัด	สถานพยาบาลเอกชน	ข้อเสนอแนะแนวปฏิบัติป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อกรณีโรคโคโรนาไวรัส 2019
๘) ประเมินการ และจัดหาอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อ ให้เพียงพอในทุกจังหวัด	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร และสถานพยาบาลทุกระดับ ทุกสังกัด	สำนักงานพาณิชย์	
๓. การติดตามผู้สัมผัสโรคและควบคุมการระบาดในชุมชน (Contact tracing and containment) – หยุด-เสี่ยง-เลื่อน-ปิด			
๑) ติดตามผู้สัมผัสเสี่ยงสูงของผู้ป่วยยืนยันทุกรายเพื่อคัดกรองอาการ และตรวจหาการติดเชื้อ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ศูนย์บริการสาธารณสุข หน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อ อสม.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร	แนวทางการเฝ้าระวังและสอบสวนโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
๒) ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในพื้นที่ที่พบการระบาดเป็นกลุ่มก้อนและพิจารณาจัดโซนนิ่งเพื่อแยกโรคในพื้นที่ที่จัดไว้ หรือ home quarantine	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ศูนย์บริการสาธารณสุข หน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อ อสม.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	

กลยุทธ์และมาตรการ	หน่วยงานด้านสาธารณสุข	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	คู่มือ/แนวทาง
๓) ส่งเสริมมาตรการ Home isolation เพื่อลดความแออัดของโรงพยาบาล	สถานพยาบาลทุกระดับ ทุกสังกัด หน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อ อสม.	สถานพยาบาลเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร	คำแนะนำสำหรับการ ดูแลตนเองที่บ้าน (อยู่ระหว่างจัดทำ)
๔) ให้ผู้ที่มีอาการทางเดินหายใจหยุดงาน หยุดเรียน โดยมีมาตรการ ชดเชยที่เหมาะสม		สำนักงานสวัสดิการและ คุ้มครองแรงงาน สำนักงานการศึกษา ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจที่ เกี่ยวข้อง	
๕) กำหนดมาตรการให้ทำงานที่บ้าน หลีกเลี่ยงการไปในที่คนแออัด โดยเฉพาะเมื่อมีอาการป่วย	สถานพยาบาลทุกระดับ ทุกสังกัด	สำนักงานสวัสดิการและ คุ้มครองแรงงาน ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจที่ เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	-
๖) ส่งเสริมการป้องกันโรคในระดับสาธารณะ (Social distancing) โดยให้ เลื่อนหรืองดการจัดชุมนุมขนาดใหญ่ที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร	สำนักงานจังหวัด สำนักงานการท่องเที่ยวและ กีฬา สมาคมผู้ประกอบการที่ เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คำแนะนำสำหรับการ จัดประชุม สัมมนา หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่มี การรวมตัวกันของคน จำนวนมาก
๗) การปิดสถานที่ที่เกิดการระบาดและควบคุมการระบาดในสถานที่ที่มี คนจำนวนมาก เช่น โรงเรียน เรือนจำ ค่ายทหาร	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร	ตำรวจภูธร สำนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย	พ.ร.บ. โรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘

กลยุทธ์และมาตรการ	หน่วยงานด้านสาธารณสุข	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	คู่มือ/แนวทาง
		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่ได้รับผลกระทบ	
๘) การพิจารณาประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติเพื่อควบคุมการระบาดในชุมชน	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร	ตำรวจภูธร สำนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่ได้รับผลกระทบ	แผนการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘
๔. การสื่อสารความเสี่ยง (Communication)			
๑) การจัดทำและเผยแพร่สถานการณ์การระบาดในต่างประเทศและในประเทศไทย ตามช่องทางการสื่อสารต่างๆ เพื่อให้ประชาชนรับทราบความเสี่ยงและลดความตระหนก	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร	สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัด ภาคเอกชน มหาวิทยาลัยที่ สามารถให้การสนับสนุน ด้านสื่อประชาสัมพันธ์	-
๒) การสื่อสารสถานการณ์และมาตรการในพื้นที่ที่เกิดการระบาด			
๓) การรณรงค์เพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อ			
๕. การใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมาย (Community intervention and Law enforcement)			
๑) การชี้แจงมาตรการทางกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้เพื่อควบคุมการระบาด	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ศูนย์บริการสาธารณสุข หน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อ อสม.	ตำรวจภูธร	พ.ร.บ. โรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒) รณรงค์ หรือ บังคับใช้หน้ากากอนามัย ๑๐๐% ในพื้นที่ระบาด และในกิจกรรมชุมนุม		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
๓) อปท. บังคับใช้เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นตามความจำเป็น		องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
๖. การประสานงานและจัดการข้อมูล (Coordinating and Joint Information Center)			
๑) จัดตั้งศูนย์ประสานงานและติดตามข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร	สำนักงานจังหวัด และทุก หน่วยงานภายใต้	-
๒) ประสานข้อมูลกับหน่วยงานภายในจังหวัด และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อ			

กลยุทธ์และมาตรการ	หน่วยงานด้านสาธารณสุข	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	คู่มือ/แนวทาง
<p>ติดตามสถานการณ์ ข้อสั่งการ และวิเคราะห์ความเสี่ยง</p> <p>๓) รายงานการประเมินสถานการณ์ ผลการดำเนินงานของทีมปฏิบัติการ และทีมสนับสนุน วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และให้ข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการโรคติดต่อระดับจังหวัดเพื่อการตัดสินใจ ทุกเดือน</p>		<p>คณะกรรมการโรคติดต่อระดับจังหวัด</p>	

ส่วนที่ ๕

ภาคผนวก เอกสารแนวทาง

๑. แนวทางการเฝ้าระวังและสอบสวนโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
๒. แนวทางการประสานงานเมื่อพบผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวน Novel coronavirus 2019 (Patient under investigation : PUI)
๓. Workflow: การประสานงานเพื่อส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ กรณีพบผู้ป่วยที่เข้าเกณฑ์สอบสวน (PUI) และ ผู้สัมผัส Novel Coronavirus 2019
๔. Workflow: การประสานงานเพื่อส่งต่อผู้ป่วยไปยัง รพ. ในสังกัดกรมการแพทย์ ผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรค(Patient under investigation : PUI) โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019
๕. แนวทางการจัดระบบบริการของโรงพยาบาล กรณีมีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในวงกว้าง
๖. ข้อเสนอแนะแนวปฏิบัติการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อ กรณีโรคโคโรนาไวรัส 2019
๗. แนวทางการบริหารจัดการระบบการตรวจทางห้องปฏิบัติการและการรายงานผล
๘. แนวทางเวชปฏิบัติ การวินิจฉัย ดูแลรักษา และป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล กรณีผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (2019-nCoV)
๙. คู่มือการตรวจวินิจฉัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทางห้องปฏิบัติการ
๑๐. รายชื่อคณะแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำปรึกษากรณีผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
๑๑. แบบรายงานผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
๑๒. แบบสรุปผลคัดกรองผู้สัมผัสของผู้ป่วยเข้าข่าย 2019-nCoV
๑๓. แบบสัมภาษณ์ผู้สัมผัสที่ไม่มีอาการของผู้ป่วยเข้าข่ายโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

หมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดเอกสารตามภาคผนวกที่เป็นปัจจุบัน ได้ที่

<https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/guidelines.php>

